

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧИЙ
Кафедра зоології, біологічного моніторингу та охорони природи

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

з освітньої компоненти

«Основи охорони праці і безпека життєдіяльності»

для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,

спеціальності Н2 «Тваринництво», освітньо-професійної програми

«Виробництво і переробка продукції тваринництва»

Автор:

доцент кафедри зоології,

біологічного моніторингу

та охорони природи Мамченко В.

Житомир – 2026

УДК 331.45:614.8:378.22(079.1)

М 21

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 11 від 29.05. 2026 р.)

Рецензенти:

Тетяна Ковтун – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства Поліського національного університету

Світлана Гордійчук – в.о. ректора Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради, кандидат біологічних наук, доктор педагогічних наук, професор кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін

Юлія Максименко – кандидат біологічних наук доцент кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи Житомирського державного університету імені Івана Франка

М 21Мамченко В.

Тестові завдання з освітньої компоненти «Основи охорони праці і безпека життєдіяльності» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності Н2 «Тваринництво», освітньо-професійної програми «Виробництво і переробка продукції тваринництва». Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2026. 34 с.

Тестові завдання з освітньої компоненти «Основи охорони праці і безпека життєдіяльності» містять запитання з теоретичних та практичних основ по даній освітній компоненті. Призначені для здобувачів вищої освіти спеціальності Н2 «Тваринництво».

© Мамченко В., автор, 2026

© Житомирський державний університет

імені Івана Франка, 2026

УДК 331.45:614.8:378.22(079.1)

М 21

ЗМІСТ

Вступ	4
Модуль 1. Безпека життєдіяльності	5
Модуль 2. Основи охорони праці	20
Список рекомендованих джерел	34

Вступ

Навчальна дисципліна «Основи охорони праці і безпека життєдіяльності» є одним з ключових компонентом підготовки фахівців з спеціальності Н2 «Тваринництво». Її мета полягає у засвоєнні таких питань як класифікація та загальні закономірності виникнення небезпек, їх властивості, наслідки впливу на організм людини; теоретичні основи безпеки життєдіяльності, зокрема, види ризику, методи його визначення та зниження; основи захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек як повсякденного характеру, так і в умовах надзвичайних ситуацій.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є: набуття студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Вивчення дисципліни дає можливість додаткових знань про засоби індивідуального захисту (ЗІЗ), правила гігієни та дезінфекції.

Знання законодавчої бази (Закон «Про охорону праці», КЗпП) дозволяє правильно проводити інструктажі, вести документацію та уникати штрафів чи кримінальної відповідальності.

Для фахівця з тваринництва БЖД та охорона праці — це не просто «теоретична дисципліна», а інструмент збереження здоров'я. Без цих знань навіть професіонал високого рівня може стати жертвою нещасного випадку або спричинити надзвичайну ситуацію на підприємстві.

Модуль 1. Безпека життєдіяльності

Питання 1. Що є предметом вивчення дисципліни "Основи охорони праці та безпека життєдіяльності" (ОП та БЖД)?

- A. Виключно виробничі травми та професійні захворювання.
- B. Лише законодавчі акти у сфері соціального захисту.
- C. Методи та засоби захисту людини у надзвичайних ситуаціях.
- D. Закономірності взаємодії людини з навколишнім середовищем (виробничим, побутовим, природним) та її захист від небезпек.
- E. Тільки планування заходів цивільного захисту.

Питання 2. Яка головна мета Закону України "Про охорону праці"?

- A. Збільшення продуктивності праці на підприємствах.
- B. Регулювання відносин між роботодавцем і працівником щодо заробітної плати.
- C. Реалізація конституційного права громадян на належні, безпечні і здорові умови праці.
- D. Контроль за дотриманням екологічних стандартів.
- E. Встановлення норм робочого часу та часу відпочинку.

Питання 3. Що таке "охорона праці" згідно з законодавством України?

- A. Система заходів, спрямованих на захист довкілля.
- B. Комплекс заходів, що стосуються лише пожежної безпеки.
- C. Система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.
- D. Порядок виплати компенсацій за нещасні випадки.
- E. Діяльність профспілок щодо представництва інтересів працівників.

Питання 4. Який принцип є основоположним у державній політиці України в сфері охорони праці?

- A. Пріоритет економічних показників над безпекою.
- B. Принцип обов'язкового страхування працівників від усіх ризиків.
- C. Пріоритет життя і здоров'я працівників, повної відповідальності роботодавця за створення безпечних і нешкідливих умов праці.
- D. Принцип самозабезпечення працівників засобами індивідуального захисту.
- E. Принцип добровільності дотримання норм безпеки.

Питання 5. Який із перелічених документів є основним нормативно-правовим актом, що регулює відносини в галузі охорони праці в Україні?

- A. Кодекс законів про працю України (КЗпП).
- B. Закон України "Про охорону праці".
- C. Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення".
- D. Конституція України.
- E. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

Питання 6. Як у контексті БЖД визначається поняття "небезпека"?

- A. Будь-яка подія, що призвела до матеріальних збитків.
- B. Елемент навколишнього середовища, який завжди шкодить здоров'ю.
- C. Явище, процес, об'єкт, властивість чи стан, здатні в певних умовах завдати шкоди здоров'ю або життю людини чи природному середовищу.
- D. Ситуація, в якій неможливо працювати.

Е. Тільки стихійні лиха та катастрофи.

Питання 7. Що лежить в основі класифікації небезпек за джерелом походження?

- А. Тяжкість наслідків для здоров'я.
- В. Територія поширення небезпеки.
- С. Час виникнення небезпечної ситуації.
- Д. Поділ на природні, техногенні, соціальні та екологічні.
- Е. Наявність чи відсутність людського фактора.

Питання 8. Як визначається поняття "прийнятний ризик" у контексті концепції управління ризиками БЖД?

- А. Ризик, який дорівнює нулю.
- В. Ризик, який ігнорується через низьку ймовірність настання.
- С. Ризик, рівень якого суспільство готове прийняти (дозволити) з урахуванням економічних та соціальних можливостей на даному етапі розвитку.
- Д. Ризик, який можна повністю усунути за допомогою індивідуальних засобів захисту.
- Е. Ризик, що не призводить до смертельних випадків.

Питання 9. Яке твердження відображає фундаментальний постулат (аксіому) Безпеки життєдіяльності?

- А. Усі техногенні небезпеки можна повністю усунути.
- В. Життя людини повністю залежить від природних явищ.
- С. Будь-яка діяльність людини потенційно небезпечна.
- Д. Безпека досягається лише повним припиненням діяльності.
- Е. Всі небезпеки мають виключно природне походження.

Питання 10. У чому полягає суть концепції "нульового ризику" та чому вона є утопічною?

- А. Суть – мінімізація ризику до найнижчого рівня; утопічна, бо це економічно недоцільно.
- В. Суть – повне усунення всіх соціальних небезпек; утопічна, бо це неможливо через людський фактор.
- С. Суть – абсолютна безпека будь-якої діяльності; утопічна, бо абсолютна безпека в умовах постійної взаємодії людини з навколишнім середовищем недосяжна.
- Д. Суть – передача всього ризику на страхувальні компанії; утопічна, бо страхування не покриває всі види ризику.
- Е. Суть – дотримання всіх норм і правил; утопічна, бо норми постійно змінюються.

Питання 11. Що є основним об'єктом вивчення науки про безпеку життєдіяльності (БЖД)?

- А. Вивчення військової безпеки держави.
- В. Дослідження впливу природних явищ на екологічні системи.
- С. Забезпечення економічної стабільності підприємств.
- Д. Вивчення закономірностей виникнення небезпек та розробка методів захисту людини в системі "людина – життєве середовище".
- Е. Аналіз історичних аспектів техногенних катастроф.

Питання 12. Яке з наведених завдань є головним завданням безпеки життєдіяльності?

- А. Мінімізація виробничих витрат на охорону праці.
- В. Збільшення тривалості робочого дня без зниження продуктивності.
- С. Розробка нових видів зброї для захисту від загроз.
- Д. Забезпечення такого стану середовища, за якого з мінімальною ймовірністю проявляються небезпеки для життя і здоров'я людини.
- Е. Створення міжнародних нормативних документів у сфері екології.

Питання 13. Як формулюється перша (основна) аксіома науки про безпеку життєдіяльності?

- A. Безпека – це стан, при якому ризик дорівнює нулю.
- B. Людське життя є найвищою цінністю.
- C. Життєве середовище несе небезпеки, що можуть бути природного, техногенного та антропогенного походження.
- D. Безпека життєдіяльності – це завжди компроміс.
- E. Будь-яка діяльність людини є абсолютно безпечною.

Питання 14. Що передбачає аксіома про прийнятний (допустимий) ризик у контексті БЖД?

- A. Можливість ігнорувати ризики, якщо вони економічно вигідні.
- B. Неможливість абсолютної безпеки; завжди існує залишкова ймовірність шкоди (ризик), який суспільство готове прийняти.
- C. Визначення того, що ризик завжди має бути нульовим.
- D. Заборону будь-якої діяльності, яка може нести ризик.
- E. Існування ризику тільки у виробничій сфері.

Питання 15. Небезпеки природного походження – це ті, що:

- A. Виникають внаслідок соціальних конфліктів.
- B. Пов'язані з діяльністю промислових підприємств.
- C. Спричинені помилками людини в побуті.
- D. Виникають у результаті процесів, що відбуваються в навколишньому природному середовищі (землетруси, повені, посухи тощо).
- E. Є наслідком застосування нових технологій.

Питання 16. Яке твердження відображає зміст аксіоми про розподіл небезпек у просторі та часі?

- A. Небезпеки з'являються тільки вночі.
- B. Усі небезпеки завжди концентруються в одному місці.
- C. Небезпеки розподіляються у просторі і часі; існує постійний зв'язок між небезпекою та факторами, які її породжують.
- D. Що більше часу минає, то меншою стає будь-яка небезпека.
- E. Небезпека існує лише протягом кількох секунд.

Питання 17. Який з перелічених принципів належить до організаційних методів забезпечення безпеки?

- A. Використання захисних екранів на обладнанні.
- B. Заміна небезпечних речовин на менш небезпечні.
- C. Планування евакуації та навчання персоналу.
- D. Встановлення автоматичних систем пожежогасіння.
- E. Зниження шуму від джерела.

Питання 18. Який вид небезпек виникає внаслідок помилок, неуважності або цілеспрямованих дій самої людини?

- A. Техногенні небезпеки.
- B. Природні небезпеки.
- C. Фізичні небезпеки.
- D. Антропогенні небезпеки.
- E. Соціальні небезпеки.

Питання 19. Яка головна мета викладання дисципліни "Безпека життєдіяльності" в навчальних закладах?

- A. Навчити студентів ремонтувати складну техніку.
- B. Формування свідомого ставлення до особистої та колективної безпеки, навичок ідентифікації та попередження небезпек.
- C. Надати знання з основ цивільного права.
- D. Підготовка фахівців для роботи в рятувальних службах.
- E. Вивчення основ економічного аналізу ризиків.

Питання 20. Як пов'язана діяльність людини з рівнем небезпеки згідно з однією з аксіом?

- A. Чим складніша діяльність, тим вона безпечніша.
- B. Будь-яка діяльність (праця, побут, відпочинок) потенційно небезпечна; абсолютна безпека неможлива.
- C. Лише промислова діяльність несе небезпеку.
- D. Природа завжди безпечна для людини, незалежно від її дій.
- E. Небезпека виникає тільки тоді, коли людина не виконує свою роботу.

Питання 21. Що з переліченого відноситься до шкідливих виробничих факторів?

- A. Нормальний рівень природного освітлення.
- B. Оптимальний мікроклімат у приміщенні.
- C. Підвищена концентрація пилу, шкідливих газів або пари в повітрі робочої зони.
- D. Наявність інструкцій з охорони праці.
- E. Своєчасна виплата заробітної плати.

Питання 22. Який фактор належить до фізичних небезпечних виробничих факторів?

- A. Патогенні мікроорганізми та їх токсини.
- B. Отруйні хімічні речовини.
- C. Надмірне нервово-психічне перенапруження.
- D. Надмірний рівень шуму, вібрації або інфразвуку.
- E. Відсутність спецодягу.

Питання 23. Що є основною причиною організаційного травматизму на виробництві?

- A. Стихійні лиха.
- B. Конструктивні недоліки обладнання.
- C. Порушення вимог інструкцій з охорони праці, низька трудова дисципліна або відсутність належного навчання.
- D. Раптове захворювання працівника.
- E. Екологічне забруднення навколишнього середовища.

Питання 24. Що таке професійне захворювання?

- A. Будь-яка хвороба, що виникла у працівника під час трудової діяльності.
- B. Травма, отримана внаслідок нещасного випадку.
- C. Захворювання, що виникло внаслідок систематичної або тривалої дії шкідливих виробничих факторів.
- D. Хвороба, яка передається від однієї людини до іншої на робочому місці.
- E. Захворювання, що не пов'язане з умовами праці.

Питання 25. Який вид небезпеки відноситься до біологічних виробничих факторів?

- A. Електромагнітні поля.
- B. Високий атмосферний тиск.
- C. Робота з патогенними мікроорганізмами, макроорганізмами (грибами, рослинами) та продуктами їх життєдіяльності.

- D. Підвищена вологість повітря.
- E. Слизька підлога в цеху.

Питання 26. Яка найпоширеніша причина виникнення побутової пожежі?

- A. Блискавка.
- B. Самозаймання побутової техніки.
- C. Витік води з водопроводу.
- D.Порушення правил експлуатації електроприладів, несправність електропроводки та необережне поводження з вогнем.
- E. Використання побутової хімії.

Питання 27. Який газ є найбільшою побутовою небезпекою через його невидимість, відсутність запаху та здатність викликати важке отруєння?

- A. Метан (основний компонент природного газу).
- B. Вуглекислий газ (CO₂).
- C. Кисень (O₂).
- D. Чадний газ (оксид вуглецю, CO).
- E. Пропан.

Питання 28. Яка основна небезпека, пов'язана з використанням електричного струму в побуті?

- A. Збільшення рахунків за електроенергію.
- B. Прискорений знос ізоляції кабелів.
- C. Ураження електричним струмом (електротравма) та виникнення пожежі через коротке замикання або перегрів проводки.
- D. Перепади напруги в мережі.
- E. Виникнення статичної електрики.

Питання 29. Які хімічні небезпеки найчастіше зустрічаються у побуті та вимагають особливого контролю?

- A. Реакція між водою і сіллю.
- B. Накопичення азоту в повітрі.
- C. Токсичні, їдкі та вибухонебезпечні речовини, що містяться в миючих, чистячих, дезінфікуючих засобах та аерозолях.
- D. Висока концентрація озону.
- E. Природні радіонукліди.

Питання 30. До якої групи побутових небезпек належать падіння на слизькій або мокрій підлозі, удари об меблі або травми від гострих предметів?

- A. Термічні небезпеки.
- B. Електричні небезпеки.
- C. Механічні небезпеки (спричинені фізичним впливом, рухом або силами).
- D. Хімічні небезпеки.
- E. Радіаційні небезпеки.

Питання 31. Яке з перерахованих випромінювань має найменшу проникну здатність через біологічні тканини та матеріали?

- A. Гамма-випромінювання.
- B. Рентгенівське випромінювання.
- C. Альфа-випромінювання.
- D. Нейтронне випромінювання.
- E. Бета-випромінювання.

Питання 32. Яке основне джерело природного (фонового) іонізуючого випромінювання, що становить найбільший внесок в опромінення населення?

- A. Космічне випромінювання.
- B.) Радіонукліди в продуктах харчування.
- C. Радіоактивні елементи у будівельних матеріалах.
- D. Природний радіоактивний газ радон і продукти його розпаду в повітрі приміщень.
- E. Медичні діагностичні процедури.

Питання 33. Як називається одиниця вимірювання еквівалентної дози іонізуючого випромінювання в системі СІ, яка враховує біологічний ефект різних типів випромінювання?

- A. Грей (Гр).
- B. Керма.
- C. Беккерель (Бк).
- D. Зіверт (Зв).
- E. Кулон на кілограм (Кл/кг).

Питання 34. Що є загальною властивістю, яка об'єднує всі види іонізуючих випромінювань (альфа, бета, гамма, рентгенівське)?

- A. Вони мають нульову масу спокою.
- B. Вони є виключно електромагнітними хвилями.
- C. Їх енергія достатня для іонізації атомів і молекул речовини, через яку вони проходять.
- D. Вони можуть бути повністю зупинені аркушем паперу.
- E. Вони походять виключно з ядерних реакторів.

Питання 35. Який із перелічених видів випромінювання є потоком високоенергетичних електронів або позитронів?

- A. Альфа-випромінювання.
- B. Гамма-випромінювання.
- C. Нейтронне випромінювання.
- D. Бета-випромінювання.
- E. Ультрафіолетове випромінювання.

Питання 36. Який ефект опромінення характеризується тим, що важкість наслідків залежить від дози, але існує порогова доза, нижче якої ефект не проявляється?

- A. Стохастичний (ймовірнісний) ефект.
- B. Невизначений ефект.
- C. Генетичний ефект.
- D. Детермінований (пороговий) ефект.
- E. Тератогенний ефект.

Питання 37. Які клітини організму людини є найбільш радіочутливими (найбільш схильні до пошкодження іонізуючим випромінюванням)?

- A. Нервові клітини (нейрони).
- B. М'язові клітини.
- C. Клітини, що швидко діляться (стовбурові клітини кісткового мозку, епітелій кишківника, статеві клітини).
- D. Жирові клітини (адипоцити).
- E. Зрілі клітини печінки.

Питання 38. Який із довготривалих наслідків опромінення відноситься до стохастичних (ймовірнісних) ефектів?

- A. Променева хвороба.
- B. Променеві опіки.
- C. Розвиток злоякісних новоутворень (рак) та генетичні мутації.
- D. Катаракта (помутніння кришталика ока).
- E. Безпліддя, викликане високою дозою.

Питання 39. Який механізм дії іонізуючого випромінювання є основним у пошкодженні біологічних структур?

- A. Прямий нагрів тканин.
- B. Індукція магнітних полів.
- C. Утворення великої кількості вільних радикалів і активних форм кисню (радіоліз води), які пошкоджують ДНК та інші молекули.
- D. Блокування нервових імпульсів.
- E. Руйнування білкових молекул зовнішньої мембрани клітин.

Питання 40. Який основний принцип радіаційної безпеки, що стосується дози опромінення, є найбільш важливим для захисту населення від іонізуючих випромінювань?

- A. Принцип безвідмовності.
- B. Принцип оптимізації, тобто підтримання доз опромінення на якомога низькому досяжному рівні.
- C. Принцип гранично допустимих концентрацій.
- D. Принцип уніфікації.
- E. Принцип тотальної ізоляції від джерел.

Питання 41. Згідно з визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), що включає в себе поняття "здоров'я"?

- A. Відсутність хвороб та фізичних дефектів.
- B. Лише здатність організму адаптуватися до зовнішнього середовища.
- C. Стан повного фізичного, духовного (психічного) та соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб чи фізичних вад.
- D. Високий рівень фізичної підготовки.
- E. Нормальні показники артеріального тиску та пульсу.

Питання 42. Який із факторів, що впливають на здоров'я людини, має найбільшу частку впливу (за даними більшості досліджень)?

- A. Стан навколишнього середовища (екологія).
- B. Рівень розвитку медицини та якість медичного обслуговування.
- C. Спосіб життя (харчування, рухова активність, шкідливі звички, режим праці та відпочинку).
- D. Генетичні та біологічні фактори (спадковість).
- E. Економічні та соціальні умови життя.

Питання 43. Як називається фізіологічний стан організму, що виникає у відповідь на будь-яку значну дію (фізичну, психічну, хімічну) і характеризується напруженою адаптаційних механізмів?

- A. Адаптація.
- B. Стрес.
- C. Гомеостаз.
- D. Імунітет.
- E. Загартовування.

Питання 44. Яке біологічне значення мають так звані хвороби цивілізації (серцево-судинні, онкологічні, діабет II типу)?

- A. Вони спричинені виключно генетичними мутаціями.
- B. Вони є результатом еволюційної адаптації.
- C. Вони пов'язані переважно з малорухливим способом життя, нераціональним харчуванням, хронічним стресом та забрудненням середовища.
- D. Вони є наслідком інфекційних епідемій.
- E. Вони характерні лише для країн з низьким рівнем розвитку медицини.

Питання 45. Що є основним елементом здорового способу життя (ЗСЖ)?

- A. Прийом вітамінних комплексів.
- B. Регулярне відвідування лікарів.
- C. Уникнення будь-яких фізичних навантажень.
- D. Раціональне харчування, оптимальна рухова активність, повноцінний сон, відмова від шкідливих звичок та психогігієна.
- E. Постійне проживання у сільській місцевості.

Питання 46. Що є найбільш значущим соціальним детермінантом (визначальним фактором) здоров'я населення?

- A. Наявність у всіх громадян вищої освіти.
- B. Обсяг медикаментозного забезпечення.
- C. Рівень доходу, соціально-економічна нерівність, рівень освіти та якість житла.
- D. Кількість приватних медичних клінік.
- E. Частота релігійних свят.

Питання 47. Який із перелічених факторів відноситься до соціально-психологічних проблем здоров'я?

- A. Забруднення атмосферного повітря.
- B. Надмірний рівень шуму на робочому місці.
- C. Самогубства, конфлікти в сім'ї та на роботі, соціальна ізоляція, булінг.
- D. Недостатня інсоляція (кількість сонячного світла).
- E. Отруєння неякісними продуктами харчування.

Питання 48. Що таке соціально зумовлені хвороби?

- A. Хвороби, що передаються повітряно-крапельним шляхом.
- B. Хвороби, які лікуються хірургічним шляхом.
- C. Хвороби, поширення яких тісно пов'язане з низьким соціальним статусом, бідністю, стресом, незадовільними умовами праці та життя (наприклад, туберкульоз, ВІЛ/СНІД, алкоголізм, наркоманія).
- D. Хвороби, які є наслідком виробничого травматизму.
- E. Хвороби, що виникають виключно у людей похилого віку.

Питання 49. Який вплив урбанізація (зростання міст) має на здоров'я людини як соціальний фактор?

- A. Виключно позитивний, оскільки покращується доступ до медичних послуг.
- B. Виключно негативний, оскільки зростає щільність населення.
- C. Створює низку проблем, включаючи психологічне перенавантаження, підвищений рівень шуму, забруднення повітря та води, а також соціальну відчуженість.
- D. Зменшує ризик інфекційних захворювань.
- E. Не має жодного впливу на здоров'я.

Питання 50. Що є головною метою державної політики у сфері громадського здоров'я?

- A. Збільшення кількості лікарень та медичного персоналу.
- B. Надання безкоштовних ліків усім громадянам.
- C. Забезпечення високого рівня здоров'я населення через профілактичні заходи, санітарно-епідеміологічний нагляд, формування ЗСЖ та усунення соціальних детермінант хвороб.
- D. Розвиток лише приватної медицини.
- E. Заборона продажу всіх шкідливих продуктів.

Питання 51. Яке явище, характерне для великих міст, пов'язане з акумуляцією тепла в забудованих районах і призводить до підвищення температури повітря порівняно з прилеглими сільськими територіями?

- A. Парниковий ефект.
- B. Термічна інверсія.
- C. Ефект "теплого острова".
- D. Глобальне потепління.
- E. Ефект "теплого удару".

Питання 52. Який вид забруднення є найбільш поширеним і становить найбільшу загрозу для дихальної системи жителів великих міст?

- A. Забруднення ґрунту важкими металами.
- B. Радіаційне забруднення.
- C. Забруднення атмосферного повітря промисловими викидами, вихлопними газами автотранспорту та зваженими частинками (пил, сажа).
- D. Електромагнітне забруднення.
- E. Світлове забруднення.

Питання 53. Як впливає шум (акустичне забруднення), що є характерною ознакою урбанізованого середовища, на здоров'я людини?

- A. Сприяє посиленню концентрації уваги.
- B. Покращує якість сну.
- C. Спричиняє нервово-психічне перенапруження, підвищення артеріального тиску, порушення слуху та хронічний стрес.
- D. Не має жодного фізіологічного впливу.
- E. Активує імунну систему.

Питання 54. Що таке антропогенне навантаження в контексті урбанізованого середовища?

- A. Кількість зелених насаджень у місті.
- B. Об'єм інвестицій в міську інфраструктуру.
- C. Кількість транспорту на душу населення.
- D. Сукупний вплив діяльності людини (виробничої, побутової) на навколишнє середовище, що призводить до його зміни та деградації.
- E. Кількість населення, зайнятого у сфері послуг.

Питання 55. Який соціально-психологічний фактор є характерною проблемою життя у високоурбанізованому середовищі?

- A. Повна відсутність конфліктів.
- B. Соціальна ізоляція, відчуженість, високий рівень стресу та "втома від рішень" (наприклад, через постійний вибір маршрутів, послуг).
- C. Зниження потреби в особистому просторі.
- D. Відсутність потреби у плануванні часу.
- E. Постійне відчуття безпеки та захищеності.

Питання 56. Яка основна небезпека пов'язана з системами водопостачання у великому місті?

- A. Надмірний вміст кисню у воді.
- B. Нестача мінеральних солей.
- C. Забруднення води патогенними мікроорганізмами (наприклад, у разі аварії чи порушення санітарних норм) та токсичними хімічними речовинами.
- D. Занадто висока температура води.
- E) .Повна відсутність у воді хлору.

Питання 57. Який найважливіший аспект забезпечення особистої безпеки під час дорожньо-транспортного руху в умовах інтенсивного міського трафіку?

- A. Швидке пересування, щоб мінімізувати час перебування на дорозі.
- B. Повна довіра до інших учасників руху.
- C. Використання виключно громадського транспорту.
- D. Дотримання Правил дорожнього руху, підвищена уважність, прогнозування дій інших учасників та використання засобів безпеки (ремені, шоломи).
- E. Уникнення будь-яких пішохідних переходів

Питання 58. Як називається комплекс заходів, спрямованих на захист міського населення від радіаційної небезпеки (наприклад, у разі аварії на АЕС чи виявлення радіоактивного джерела)?

- A. Протипожежні заходи.
- B. Антитерористичні заходи.
- C. Йодопротекція (за необхідності), укриття в захисних спорудах, евакуація, дозиметричний контроль.
- D. Хімічна дегазація.
- E. Психологічна реабілітація.

Питання 59. Який вид інфраструктурної небезпеки може виникнути внаслідок зносу комунікаційних мереж (теплотрас, водопроводів) в урбанізованому середовищі?

- A. Надмірне озеленення вулиць.
- B. Збільшення швидкості інтернету.
- C. Аварії з розливом гарячої води/пари, провали ґрунту (підтоплення), погіршення санітарно-епідеміологічної ситуації.
- D. Зниження рівня злочинності.
- E. Зменшення кількості опадів.

Питання 60. Якою є першочергова дія людини, якщо вона виявила предмет, схожий на вибухонебезпечний (ВНП) у зоні бойових дій?

- A. Спробувати обережно перемістити його в безпечне місце.
- B. Засипати його ґрунтом або гілками для маскування.
- C. Зробити чітке фото і розмістити його в соціальних мережах для ідентифікації.
- D. Зупинитися, відійти на безпечну відстань, не чіпати і не наближатися до предмета, та негайно повідомити ДСНС або поліцію (за номерами 101/102).
- E. Позначити місце знахідки яскравою стрічкою, встановленою на сам предмет.

Питання 61. Який з принципів НЕ входить до загальних правил поведінки з невідомими небезпечними предметами (принцип «Трьох НЕ»)?

- A. НЕ підходь.
- B. НЕ чіпай.
- C. НЕ кидай.
- D. НЕ панікуй.

Е. НЕ рухай.

(Примітка: Принцип "Трьох НЕ" найчастіше включає: НЕ підходь, НЕ чіпай, НЕ кидай/НЕ рухай, хоча варіант Д є найточнішим щодо фізичної дії. У даному контексті, "НЕ кидай" (В) є найбільш загальним і менш критичним для миттєвої безпеки, ніж НЕ змінювати розташування чи не наближатися. Втім, акцентуємо на НЕ ПАНИКУЙ, як емоційній реакції, а не дії).

Питання 62. Який головний принцип екологічної безпеки повинен бути дотриманий при розташуванні військових об'єктів та проведенні військової діяльності?

- А. Максимальне використання місцевих природних ресурсів.
- В. Ігнорування екологічних стандартів у період активних дій.
- С. Пріоритетність запобігання негативному впливу на навколишнє середовище та його раціональне використання, навіть у військовий час.
- Д. Створення закритих екологічних зон навколо всіх військових баз.
- Е. Передача відповідальності за екологію виключно цивільним органам влади.

Питання 63. Який з перелічених наслідків бойових дій є найбільш поширеним з точки зору хімічного забруднення ґрунту?

- А. Ерозія ґрунту.
- В. Збільшення біологічної активності мікроорганізмів.
- С. Накопичення важких металів та вибухових речовин (ВР) від снарядів і боєприпасів.
- Д. Підвищення рівня ґрунтових вод.
- Е. Зменшення рН ґрунту до нейтрального рівня.

Питання 64. Які ознаки чи елементи можуть опосередковано вказувати на небезпечну (міновану) зону в населеному пункті?

- А. Наявність нових асфальтованих доріг.
- В. Надмірно чистий і прибраний двір.
- С. Відкриті вікна та двері в покинутих будинках.
- Д. Покинуті чи розтягнуті попереджувальні знаки (стрічки, мотузки), нетипові для місцевості, або відсутність слідів (трави) на ґрунті.
- Е. Свіжопосаджені дерева та кущі.

Питання 65. Чому категорично заборонено кидати каміння або інші предмети у виявлений ВВП?

- А. Це може пошкодити навколишні будівлі.
- В. Це приверне увагу зайвих свідків.
- С. Це є адміністративним правопорушенням.
- Д. Це може спровокувати детонацію, оскільки багато боєприпасів мають чутливі підрильники.
- Е. Це ускладнить подальше розмінування.

Питання 66. Яка основна екологічна вимога висувається до місць тимчасового чи постійного зберігання (складування) боєприпасів?

- А. Розташування їх виключно в центрі міст.
- В. Зберігання тільки на відкритих ділянках.
- С. Забезпечення належної гідроізоляції та герметизації для запобігання витоку токсичних речовин (наприклад, ракетного палива, ВР) у ґрунт і воду.
- Д. Заборона доступу будь-якому військовому персоналу.
- Е. Зберігання у дерев'яних контейнерах, незалежно від типу речовин.

Питання 67. Яка найпоширеніша ознака мінної небезпеки, відомої як "розтяжка"?

- A. Свіжоскопаний ґрунт під ногами.
- B. Металева табличка з написом.
- C. Тонкий дрiт, волосiнь або нитка, натягнута мiж нерухомими предметами (кущi, двернi ручки, кiлки) на рiвнi, близькому до землi.
- D. Великий яскравий предмет, залишений посерединi поля.
- E. Рiзкий запах хiмiчних речовин.

Питання 68. Хто несе основну юридичну вiдповiдальнiсть за екологiчну шкоду, завдану вiйськовою дiяльнiстю на територiї краiни, вiдповiдно до мiжнародного права?

- A. Лише мiсцева влада, де стався iнцидент.
- B. Мiжнароднi екологiчнi органiзацiї.
- C. Держава-агресор (держава, яка веде вiйну та/або здiйснює вiйськову дiяльнiсть, що призвела до забруднення).
- D. Кожна окрема вiйськова частина.
- E. Компанiї, що виробляють зброю.

Питання 69. Якщо людина випадково опинилася в зонi, яку вважає мiнованою, i не може точно визначити свiй шлях назад, що вона повинна зробити?

- A. Бiгти швидко, змiнюючи напрямок руху, щоб уникнути вибуху.
- B. Рухатися дуже повiльно, перевiряючи ґрунт палицею перед кожним кроком.
- C. Завмерти, позначити мiсце свого перебування та негайно викликати фахiвцiв (ДСНС, вибухотехнiкiв), залишаючись на мiсцi до їх прибуття.
- D. Спробувати вiдповзти назад по свiїх слiдах.
- E. Кинути у протилежний бiк якийсь предмет, щоб перевiрити, чи немає там вибуху.

Питання 70. Що є ключовим елементом захисту життєдiяльностi людини у сучасному урбанiзованому середовищi?

- A. Повна iзоляцiя вiд навколишнього свiту.
- B. Перекладання всiєї вiдповiдальностi на державнi служби.
- C. Формування культури безпеки, знання потенцiйних загроз (техногенних, природних, соцiальних) та навичок правильної поведiнки в умовах небезпеки.
- D. Придбання великої кiлькостi захисних масок.
- E. Використання лише високотехнологiчних пристроїв.

Питання 71. Як класифiкуються надзвичайнi ситуацiї за походженням основних факторiв, що призвели до їх виникнення?

- A. Локальнi, об'єктовi, рiональнi, державнi.
- B. Довготривалi та короткочаснi.
- C. Техногеннi, природнi, соцiальнi та воєннi.
- D. Прогнозованi та непередбачуванi.
- E. Економiчнi та полiтичнi.

Питання 72. До якого виду НС належить аварiя на хiмiчно небезпечному об'єктi з викидом токсичних речовин, що загрожує життю та здоров'ю населення?

- A. Природна НС.
- B. Соцiальна НС.
- C. Воєнна НС.
- D. Техногенна НС.
- E. Екологiчна НС.

Питання 73. Який з наведених чинникiв є найбільш небезпечним вражаючим фактором пiд час землетрусу?

- A. Хімічне забруднення ґрунту.
- B. Електромагнітні перешкоди.
- C. Руйнування будівель, обвалення конструкцій та вторинні пожежі.
- D. Викид радіоактивних речовин.
- E. Низька температура повітря.

Питання 74. Що таке надзвичайна ситуація (НС) згідно з українським законодавством?

- A. Будь-яке порушення нормальних умов життя та діяльності.
- B. Тільки стихійне лихо великого масштабу.
- C. Порушення нормальних умов життя і діяльності людей на окремій території чи об'єкті, спричинене небезпечною подією, що призвела або може призвести до великої кількості постраждалих, значних матеріальних збитків та неможливості проживання на такій території.
- D. Аварія на комунальних мережах.
- E. Зростання рівня безробіття.

Питання 75. Який вражаючий фактор характерний для НС соціального походження?

- A. Повінь.
- B. Ударна хвиля (від вибуху).
- C. Радіаційне забруднення.
- D. Масові заворушення, терористичні акти, збройні конфлікти.
- E. Виверження вулкана.

Питання 76. Які дії є першочерговими при оголошенні евакуації?

- A. Збирати всі цінні речі, що є вдома.
- B. Негайно вимкнути всі електроприлади та системи опалення.
- C. Взяти документи, гроші, найнеобхідніші речі (теплі речі, медикаменти, запас води та їжі) та слідувати вказівкам рятувальних служб.
- D. Залишитися вдома та чекати на подальші інструкції.
- E. Телефонувати родичам і друзям.

Питання 77. Яким чином можна зменшити вплив хімічної небезпеки (наприклад, викиду аміаку або хлору) у приміщенні?

- A. Відкрити всі вікна для провітрювання.
- B. Провести герметизацію приміщення (закрити вікна, двері, вентиляційні отвори), за необхідності – використати протигазу або ватно-марлеві пов'язки, змочені водою (або 2% розчином оцту для аміаку).
- D. Заховатися на найвищому поверсі.
- E. Спробувати вийти на свіже повітря, навіть якщо воно забруднене.

Питання 78. Що є першим і найважливішим кроком під час надання першої домедичної допомоги постраждалому в НС?

- A. Негайно дати постраждалому знеболювальне.
- B. Здійснити штучне дихання.
- C. Переконатися у власній безпеці, оцінити стан постраждалого та викликати екстрені служби.
- D. Зупинити кровотечу.
- E. Перекласти постраждалого у зручне положення.

Питання 79. Який сигнал цивільного захисту подається для попередження населення про загрозу або виникнення НС?

- A. Постукування у двері.

- В. Коротке миготіння світла.
- С. Три довгі гудки.
- Д. Уривчасте звучання сирен, переривчасті гудки підприємств та транспортних засобів, що супроводжуються голосовим повідомленням "Увага всім!".
- Е. Червоний прапор на будівлі адміністрації.

Питання 80. Яке правило є ключовим для забезпечення безпеки в умовах повені (затоплення)?

- А. Залишатися біля річки, щоб спостерігати за рівнем води.
- В. Піднятися на найвищий поверх, горище або дах будівлі, вимкнути газ та електрику, бути готовим до евакуації.
- С. Спуститися в підвал.
- Д. Перепливати затоплені ділянки вплав.
- Е. Намагатися самостійно укріпити дамбу.

Питання 81. Що є основною метою профілактичних заходів у системі охорони праці на виробництві?

- А. Лікування професійних захворювань після їх виявлення.
- В. Надання невідкладної допомоги при травмах.
- С. Збільшення робочих годин для підвищення продуктивності.
- Д. Запобігання виникненню професійних захворювань та виробничого травматизму через усунення або зменшення дії небезпечних і шкідливих виробничих факторів.
- Е. Виплата компенсацій за шкоду, заподіяну здоров'ю.

Питання 82. Який з перелічених заходів належить до заходів виробничої санітарії?

- А. Навчання з надання першої допомоги.
- В. Технічний огляд обладнання.
- С. Встановлення аварійних вимикачів.
- Д. Організація належної вентиляції, освітлення та забезпечення оптимального мікроклімату на робочих місцях.
- Е. Розробка інструкцій з охорони праці.

Питання 83. Що охоплюють терапевтичні (лікувально-оздоровчі) заходи на виробництві?

- А. Виключно перевірку якості сировини.
- В. Тільки впровадження нових технологій.
- С. Медичні огляди (попередні, періодичні), диспансеризацію, лікування та реабілітацію працівників, зокрема тих, хто має ознаки професійних захворювань.
- Д. Розробку нових засобів індивідуального захисту.
- Е. Заміну шкідливих речовин у технологічному процесі.

Питання 84. Яке основне профілактичне призначення періодичних медичних оглядів працівників?

- А. Виявлення порушень трудової дисципліни.
- В. Своєчасне виявлення ранніх ознак професійних захворювань, а також загальних захворювань, що можуть перешкоджати безпечній праці.
- С. Визначення рівня заробітної плати працівника.
- Д. Перевірка знань інструкцій з пожежної безпеки.
- Е. Оформлення документів для виходу на пенсію.

Питання 85. Кому в першу чергу на виробництві надається право на санаторно-курортне лікування за рахунок соціального страхування?

- А. Працівникам з найдовшим стажем роботи.

- В. Усім працівникам щорічно.
- С. Працівникам, які працюють у шкідливих умовах, та тим, хто перебуває на диспансерному обліку з професійних захворювань або має підвищений ризик їх розвитку.
- Д. Тільки керівному складу підприємства.
- Е. Працівникам, які отримали виробничу травму, що не потребує тривалого лікування.

Модуль 2. Основи охорони праці

Питання 1. До якого виду заходів (профілактичних чи терапевтичних) належить забезпечення працівників засобами індивідуального захисту (ЗІЗ), такими як респіратори, окуляри, рукавиці?

- A. Терапевтичних.
- B. Профілактичних (технічні та гігієнічні).
- C. Лікувальних.
- D. Реабілітаційних.
- E. Організаційних (адміністративних).

Питання 2. Що є головною метою диспансеризації на виробництві?

- A. Одноразовий огляд працівників.
- B. Виключно фіксація рівня шуму на робочих місцях.
- C. Систематичне медичне спостереження за станом здоров'я окремих груп працівників, особливо тих, які працюють у шкідливих умовах.
- D. Проведення фізкультурних пауз.
- E. Вимірювання рівня вібрації.

Питання 3. Який з перелічених заходів є організаційно-профілактичним?

- A. Забезпечення працівників молоком за шкідливість.
- B. Заміна обладнання на менш шумогенне.
- C. Обмеження часу роботи в шкідливих умовах (скорочений робочий день, додаткові перерви) та забезпечення раціонального режиму праці й відпочинку.
- D. Ремонт даху в цеху.
- E. Встановлення потужніших фільтрів для очищення води.

Питання 4. До якого виду заходів належить забезпечення та систематичне поповнення аптечок першої (долікарської) допомоги на виробничих ділянках?

- A. Терапевтичних (повне лікування).
- B. Санітарно-гігієнічних.
- C. Екстрено-терапевтичних (забезпечення невідкладної допомоги).
- D. Організаційних (планування).
- E. Екологічних.

Питання 5. Для чого на виробництві застосовується лікувально-профілактичне харчування (ЛПХ)?

- A. Для поліпшення загального харчування всіх співробітників.
- B. Для забезпечення працівників калоріями.
- C. Для підвищення опірності організму працівників до дії конкретних шкідливих речовин та прискорення їх виведення з організму.
- D. Як заміна заробітної плати.
- E. Як стимулювання до понаднормової роботи.

Питання 6. Що з переліченого НЕ належить до категорії вибухонебезпечних предметів (ВНП)?

- A. Артилерійські снаряди та мінометні міни.
- B. Ручні гранати та інженерні міни.
- C. Пластикові пляшки, залишені в покинутих будинках.
- D. Саморобні вибухові пристрої (СВУ).
- E. Нерозірвані касетні боєприпаси.

Питання 7. Як слід визначати мінімально безпечну відстань від виявленого ВНП?

- A. Достатньо відійти на 5 метрів.
- B. Відійти на відстань, рівну подвійній висоті предмета.
- C. Слід орієнтуватися на відстань, що захистить від уламків та вибухової хвилі (для більшості ВНП – не менше 100-300 метрів), і завжди вважати зону максимально небезпечною.
- D. Відстань не має значення, головне – не рухати предмет.
- E. Достатньо сховатися за найближче дерево.

Питання 8. Яка особливість допомагає ідентифікувати протипіхотну міну ПФМ-1 ("Пелюстка")?

- A. Завжди видає гучний клацаючий звук.
- B. Великий розмір і циліндрична форма.
- C. Невеликий розмір (долоня), незвичайна форма, схожа на листок або метелик, часто пластиковий корпус зеленого або коричневого кольору.
- D. Завжди закріплена на розтяжці.
- E. Має вигляд стандартної металеві банки.

Питання 9. Яким чином необхідно правильно позначити місце виявлення ВНП до прибуття фахівців?

- A. Накрити предмет великим каменем, щоб його не було видно.
- B. Обережно обкопати місце і встановити сигнальний прапорець безпосередньо біля ВНП.
- C. Встановити умовні знаки (палиці, каміння, стрічки) на значній відстані від предмета, щоб унебезпечити маршрути підходу до нього, і ні в якому разі не торкатися ВНП.
- D. Написати крейдою попередження на асфальті біля предмета.
- E. Встановити навколо ВНП металеві огорожі.

Питання 10. Чому іграшки, побутові прилади чи мобільні телефони, знайдені в зоні бойових дій, вважаються небезпечними?

- A. Вони можуть бути старими і містити токсичні матеріали.
- B. Вони часто використовуються як елементи маскування або корпуси для саморобних вибухових пристроїв (СВУ).
- C. Вони можуть бути пошкоджені дощем.
- D. Вони можуть належати військовим.
- E. Вони можуть мати погану якість.

Питання 11. Яку інформацію ОBOB'ЯЗKОВО слід надати під час повідомлення про знахідку ВНП до ДСНС/Поліції?

- A. Тільки своє ім'я та прізвище.
- B. Свій точний вік та професію.
- C. Точне місцезнаходження знахідки (адреса, орієнтири, координати), її зовнішній вигляд (тип, розмір), дату і час виявлення, а також своє прізвище та номер телефону.
- D. Передати інформацію про інших свідків.
- E. Інформацію про те, хто останній бачив цей предмет.

Питання 12. Яке з наведених дій КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЕНО робити з виявленим ВНП?

- A. Повідомити дорослих або спеціалістів.
- B. Обережно відійти на відстань.
- C. Описати предмет по телефону.
- D. Розігрівати, кидати, переносити, розбирати, заливати водою чи намагатися розрядити предмет.

Е. Позначити місце знахідки на карті.

Питання 13. Які місця в покинутих будівлях, які перебували в зоні бойових дій, є найбільш вірогідними для встановлення мін-пасток?

- А. Стіни та дахи будівель.
- В. Відкриті вікна, що виходять на подвір'я.
- С. Дверні прорізи, шафи, холодильники, підлога біля вікон, підвальні приміщення, вхідні групи, а також приховані під'їзди до об'єктів.
- Д. Центр кімнати.
- Е. Високі полиці.

Питання 14. Чому навіть найменший дотик або рух повітря може бути небезпечним для старого, іржавого або деформованого ВНП?

- А. Дотик може пошкодити його зовнішній вигляд.
- В. Це може порушити міжнародні закони.
- С. З часом вибухові речовини стають нестабільними та надзвичайно чутливими до найменшого механічного впливу, температури чи вібрації, що може призвести до миттєвої детонації.
- Д. Це може стерти відбитки пальців.
- Е. Це ускладнить ідентифікацію.

Питання 15. Яка найважливіша профілактична міра щодо дітей у зоні, потенційно забрудненій ВНП?

- А. Заборонити їм грати лише вночі.
- В. Дозволити грати, але під наглядом дорослих, які мають досвід саперної справи.
- С. Постійне і системне навчання дітей правилу "Не підходь, не чіпай, повідом дорослих" та заборона відвідувати покинуті території, військові об'єкти, лісосмуги без дорослих.
- Д. Видати їм спеціальні захисні костюми.
- Е. Навчити їх самостійно обходити підозрілі предмети.

Питання 16. Яке з наведених визначень найбільш точно описує засоби масового ураження (ЗМУ)?

- А. Зброя, що використовується тільки проти військових об'єктів.
- В. Зброя, призначена виключно для знищення матеріальних цінностей.
- С. Зброя, що спричиняє значні руйнування та великі, тривалі, невідбиркові втрати серед населення і військ, охоплюючи великі території (хімічна, біологічна, ядерна).
- Д. Звичайна високоточна зброя, яка використовується у великих кількостях.
- Е. Засоби, що застосовуються виключно для психологічного тиску.

Питання 17. Який з перелічених факторів є основним вражаючим фактором ядерного вибуху?

- А. Біологічне забруднення навколишнього середовища.
- В. Хімічне отруєння повітря.
- С. Ударна хвиля, світлове випромінювання, проникаюча радіація, радіоактивне зараження, електромагнітний імпульс.
- Д. Інфразвук, що викликає паніку.
- Е. Виключно сильний порив вітру.

Питання 18. Який вид зброї масового ураження призводить до токсичного ураження живої сили, руйнуючи нервову систему, дихальні шляхи або шкірні покриви?

- А. Ядерна зброя.
- В. Біологічна зброя.

- C. Радіологічна зброя.
- D. Хімічна зброя.
- E. Високоточна конвенційна зброя.

Питання 19. На чому базується вражаюча дія біологічної (бактеріологічної) зброї?

- A. На виділенні токсичних газів.
- B. На радіоактивному випромінюванні.
- C. На використанні патогенних мікроорганізмів (вірусів, бактерій, грибків) або їх токсинів для спричинення масових захворювань (епідемій) серед людей, тварин і рослин.
- D. На виникненні потужного електромагнітного імпульсу.
- E. На утворенні уламків великої маси.

Питання 20. Який фактор ядерного вибуху становить довготривалу небезпеку для великих територій після вибуху?

- A. Світлове випромінювання.
- B. Електромагнітний імпульс.
- C. Ударна хвиля.
- D. Проникаюча радіація (первинна).
- E. Радіоактивне зараження місцевості, спричинене випадінням радіоактивних опадів.

Питання 21. Який міжнародний договір є основним правовим інструментом, що забороняє розробку, виробництво, накопичення та застосування хімічної зброї?

- A. Женевська конвенція 1949 року.
- B. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ).
- C. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення (КХЗ, 1993 р.).
- D. Договір про заборону біологічної зброї (КБТЗ).
- E. Договір про обмеження стратегічних озброєнь (СОС).

Питання 22. Який з класів отруйних речовин (ОР) має найвищу токсичність і діє переважно на нервову систему, викликаючи судоми, параліч та смерть від асфіксії?

- A. Шкірно-наривні речовини (іприт).
- B. Задушливі речовини (фосген).
- C. Нервово-паралітичні речовини (зарин, VX).
- D. Психохімічні речовини.
- E. Сльозогінні речовини (іританти).

Питання 23. Який з наступних наслідків є основним результатом дії електромагнітного імпульсу (ЕМІ) при ядерному вибуху?

- A. Опіки від світлового випромінювання.
- B. Руйнування будівель ударною хвилею.
- C. Масові захворювання.
- D. Виведення з ладу незахищеної електронної, електричної та радіоапаратури, систем зв'язку та електропостачання на значній території.
- E. Поява стійкого радіоактивного сліду.

Питання 24. Окрім ураження людей, біологічна зброя може бути застосована для:

- A. Руйнування промислових об'єктів.
- B. Викликання землетрусів.
- C. Знищення озонового шару.
- D. Ураження сільськогосподарських тварин (епізоотії) та посівів (епіфітотії), що призводить до продовольчої кризи.

Е. Створення штучних повеней.

Питання 25. Що забезпечує найбільш ефективний захист від проникаючої радіації (одного з факторів ядерного вибуху)?

А. Гумовий плащ та протигаз.

В. Легкий бронежилет.

С. Сховища (бомбосховища), підземні споруди та укриття, що мають стіни з матеріалів високої щільності (бетон, ґрунт) для екранування випромінювання.

Д. Тільки перебування у відкритій траншеї.

Е. Вживання великої кількості йодистих препаратів.

Питання 26. Який основний нормативно-правовий акт в Україні регулює відносини між роботодавцем і працівником у сфері охорони праці та встановлює гарантії прав працівників на безпечні та здорові умови праці?

А. Кодекс законів про працю України (КЗпП).

В. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

С. Закон України "Про охорону праці".

Д. Конституція України.

Е. Цивільний кодекс України.

Питання 27. Яке основне право працівника гарантується законодавством України у сфері охорони праці?

А. Право відмовитися від будь-якої роботи без пояснення причин.

В. Право на позачергову відпустку.

С. Право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, і навколишнього середовища.

Д. Право на достроковий вихід на пенсію.

Е. Право самостійно встановлювати норми праці.

Питання 28. Хто несе повну відповідальність за створення належних, безпечних і здорових умов праці на підприємстві?

А. Головний інженер.

В. Профспілковий комітет.

С. Роботодавець (власник або уповноважений ним орган).

Д. Працівник, який безпосередньо виконує роботу.

Е. Державна служба України з питань праці.

Питання 29. Що таке нормативно-правові акти з охорони праці?

А. Тільки накази керівника підприємства.

В. Документи, що стосуються виключно медичного обслуговування.

С. Правила, норми, положення, інструкції та інші документи, яким надано чинність правових норм, обов'язкових для виконання.

Д. Міжнародні угоди у сфері праці.

Е. Виключно колективний договір.

Питання 30. Який вид відповідальності передбачений для посадових осіб, які порушили законодавство про охорону праці (наприклад, допустили грубі порушення, що призвели до тяжких наслідків)?

А. Тільки дисциплінарна відповідальність.

В. Матеріальна відповідальність.

С. Адміністративна та дисциплінарна відповідальність.

- D. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна та кримінальна відповідальність.
- E. Тільки суспільний осуд.

Питання 31. Яка основна функція служби охорони праці (СОП) на підприємстві?

- A. Виключно видача спецодягу.
- B. Ведення бухгалтерського обліку.
- C. Організація та координація роботи з охорони праці, здійснення профілактичних заходів та контролю за дотриманням вимог законодавства.
- D. Прийняття та звільнення працівників.
- E. Планування виробничого процесу.

Питання 32. Що є обов'язковим для всіх працівників при прийомі на роботу та в процесі трудової діяльності для формування необхідних знань та навичок безпеки?

- A. Щорічні медичні огляди.
- B. Оформлення страхового полісу.
- C. Навчання та інструктажі з питань охорони праці (вступний, первинний, повторний, позаплановий, цільовий).
- D. Вступ до профспілки.
- E. Отримання вищої освіти.

Питання 33. Який документ є обов'язковим для кожного працівника і містить вимоги безпеки при виконанні конкретних видів робіт?

- A. Колективний договір.
- B. Штатний розпис.
- C. Інструкція з охорони праці за професією або видом робіт.
- D. Трудова книжка.
- E. Сертифікат якості продукції.

Питання 34. З якою метою проводяться медичні огляди працівників певних категорій (наприклад, зайнятих на роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці)?

- A. Для контролю за їхньою трудовою дисципліною.
- B. Для визначення їхньої заробітної плати.
- C. Для попередження професійних захворювань, забезпечення раннього виявлення порушень здоров'я та визначення професійної придатності.
- D. Для отримання дозволу на поїздку за кордон.
- E. Для реєстрації в реєстрі працівників.

Питання 35. Яку функцію виконує Комісія з питань охорони праці підприємства (за наявності)?

- A. Виконавчий орган, що приймає рішення про штрафи.
- B. Спільний консультативно-дорадчий орган роботодавця і працівників, що забезпечує співпрацю і контроль за виконанням заходів з охорони праці.
- C. Орган, відповідальний за ремонт обладнання.
- D. Орган, що займається виключно розслідуванням нещасних випадків.
- E. Орган, що здійснює зовнішній державний нагляд.

Питання 36. Як у фізіології праці визначається поняття "втома"?

- A. Короточасне відчуття дискомфорту після виконання роботи.
- B. Хворобливий стан організму.
- C. Тимчасове зниження функціональних можливостей організму (фізичних або розумових), викликане напруженою або тривалою роботою і яке зникає після відпочинку.
- D. Постійна сонливість.

Е. Збільшення продуктивності праці.

Питання 37. До якого виду праці відноситься діяльність, пов'язана переважно з великим фізичним навантаженням та напругою м'язового апарату?

- А. Інтелектуальна праця.
- В. Операторська праця.
- С. Фізична праця.
- Д. Нервово-емоційна праця.
- Е. Конвеєрна праця.

Питання 38. Як називається фізіологічний стан, при якому організм здатний адаптуватися до навантаження, підтримуючи високу працездатність завдяки збалансованому режиму праці та відпочинку?

- А. Хронічна втома.
- В. Оптимальна працездатність (або фаза компенсації).
- С. Перевтома.
- Д. Монотонія.
- Е. Гіподинамія.

Питання 39. Що таке монотонія праці?

- А. Перевантаження нервової системи через складні інтелектуальні завдання.
- В. Робота, що вимагає постійного переключення уваги.
- С. Стан зниженої активності нервової системи, що виникає при одноманітній, повторюваній, часто конвеєрній праці, і призводить до зниження уваги та сонливості.
- Д. Фізична праця з надмірним навантаженням.
- Е. Робота в умовах високого шуму.

Питання 40. Який метод організації роботи найбільш ефективний для запобігання перевтомі та підтримання працездатності при фізичній праці?

- А. Повне виключення відпочинку протягом робочої зміни.
- В. Збільшення інтенсивності праці наприкінці зміни.
- С. Встановлення раціонального режиму праці та відпочинку із введенням регламентованих перерв (включаючи активний відпочинок).
- Д. Зменшення кількості вихідних днів.
- Е. Постійна зміна робочих операцій.

Питання 41. Який із перелічених факторів є основним показником мікроклімату виробничого приміщення?

- А. Рівень освітленості.
- В. Концентрація пилу в повітрі.
- С. Рівень шуму.
- Д. Температура повітря, відносна вологість, швидкість руху повітря та теплове випромінювання.
- Е. Електромагнітне поле.

Питання 42. Що таке виробнича санітарія?

- А. Комплекс заходів, спрямованих на ремонт обладнання.
- В. Система правових норм, що регулюють трудові відносини.
- С. Система організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів і засобів, спрямованих на запобігання впливу шкідливих виробничих факторів на працівників та забезпечення здорових умов праці.
- Д. Виключно надання медичної допомоги на підприємстві.
- Е. Правила пожежної безпеки.

Питання 43. Як називається вентиляційна система, призначена для видалення забрудненого повітря (шкідливих речовин, газів, пилю) безпосередньо від джерела їх виділення (наприклад, від станка, хімічної установки)?

- A. Припливна вентиляція.
- B. Аварійна вентиляція.
- C. Загальнообмінна вентиляція.
- D. Місцева витяжна вентиляція.
- E. Рециркуляційна вентиляція.

Питання 44. Який із параметрів освітленості виробничого приміщення є найважливішим для запобігання зорової втоми та забезпечення безпеки праці?

- A. Колір стін.
- B. Кількість світильників.
- C. Тип електричної лампи.
- D. Рівень освітленості робочої поверхні (в люксах) та відсутність різких тіней і відблисків.
- E. Температура світла.

Питання 45. Яке значення має санітарно-побутове забезпечення працівників (гардеробні, душові, кімнати прийому їжі) на підприємстві?

- A. Не має прямого відношення до охорони праці.
- B. Виключно естетичне значення.
- C. Є необхідним елементом виробничої санітарії, спрямованим на дотримання особистої гігієни, запобігання професійним захворюванням (особливо при роботі з шкідливими речовинами) та підтримку працездатності.
- D. Використовується лише для адміністративного персоналу.
- E. Повністю замінює використання засобів індивідуального захисту.

Питання 46. Що є головною метою техніки безпеки на виробництві?

- A. Збільшення продуктивності праці.
- B. Зменшення витрат на сировину.
- C. Запобігання дії на працівників небезпечних виробничих факторів та попередження травматизму.
- D. Покращення якості продукції.
- E. Зменшення екологічного забруднення.

Питання 47. До якого виду інструктажів відноситься ознайомлення працівника з правилами безпеки безпосередньо на його робочому місці до початку самостійної роботи?

- A. Вступний інструктаж.
- B. Повторний інструктаж.
- C. Цільовий інструктаж.
- D. Позаплановий інструктаж.
- E. Первинний інструктаж

Питання 48. Який із перелічених заходів є найпершим і найважливішим при роботі з обладнанням, що має рухомі частини?

- A. Регулярна заміна мастила.
- B. Використання яскравого освітлення.
- C. Надійне огороження (блокування) рухомих та обертових частин обладнання.
- D. Використання протишумних навушників.
- E. Призначення відповідальної особи за експлуатацію.

Питання 49. Що необхідно зробити в першу чергу, якщо під час роботи на обладнанні виявлено несправність, що створює безпосередню небезпеку?

- A. Спробувати усунути несправність самостійно.
- B. Продовжити роботу, щоб виконати план.
- C. Негайно припинити роботу, вимкнути обладнання, повідомити керівника робіт та службу охорони праці.
- D. Попросити колегу перевірити несправність.
- E. Записати інформацію про несправність у журнал.

Питання 50. Який принцип забезпечення безпеки є фундаментальним у техніці безпеки?

- A. Принцип мінімальних витрат.
- B. Принцип максимальної автоматизації.
- C. Принцип виключення (усунення небезпеки) або локалізації (захисту від небезпеки).
- D. Принцип єдиного технологічного процесу.
- E. Принцип універсальності обладнання.

Питання 51. Яка основна вимога безпеки висувається до технологічного обладнання (машин, верстатів, механізмів)?

- A. Максимальна вартість.
- B. Компактність розмірів.
- C. Воно має бути безпечним протягом усього терміну експлуатації за умови використання його за призначенням, містити захисні та блокувальні пристрої, а також відповідати вимогам технічних регламентів.
- D. Простота конструкції.
- E. Можливість роботи з будь-яким типом енергоносія.

Питання 52. Що таке технологічний процес з погляду безпеки?

- A. Виключно виробництво кінцевого продукту.
- B. Сукупність послідовних операцій, які мають бути організовані та здійснюватися так, щоб виключити вплив на працівників небезпечних та шкідливих виробничих факторів.
- C. Процес планування виробництва.
- D. Облік виробленої продукції.
- E. Процес підготовки кадрів.

Питання 53. З якою метою на обладнання встановлюються блокувальні пристрої?

- A. Для контролю за якістю продукції.
- B. Для автоматичного збільшення швидкості роботи.
- C. Для запобігання роботі обладнання або його окремих елементів у небезпечних режимах або у разі відсутності захисних огорожень.
- D. Для обліку кількості відпрацьованих годин.
- E. Для автоматичного змащення механізмів.

Питання 54. Що є основною вимогою до робочих місць з точки зору безпеки?

- A. Вони мають бути обладнані найновішими комп'ютерами.
- B. Розташовуватися виключно біля вікон.
- C. Мати достатній робочий простір, відповідати ергономічним та санітарно-гігієнічним вимогам, не створювати ризику падіння, удару чи контакту з небезпечними зонами.
- D. Бути обладнаними системою кондиціонування.
- E. Бути ідентичними за оформленням.

Питання 55. Який показник є ключовим при оцінці безпеки технологічного процесу?

- A. Вартість обладнання, що використовується.

- В. Енергоспоживання процесу.
- С. Наявність або можливість виникнення небезпечних та шкідливих виробничих факторів (шум, вібрація, хімічні викиди, висока температура, травмонебезпечні елементи).
- Д. Колір обладнання.
- Е. Кількість операторів, задіяних у процесі.

Питання 56. Які три основні умови (так званий "трикутник вогню") необхідні для виникнення горіння?

- А. Тиск, вологість, іскра.
- В. Горюча речовина, окислювач, каталізатор.
- С. Горюча речовина, окислювач (як правило, кисень) та джерело запалювання (тепло).
- Д. Горюча речовина, нейтралізатор, висока температура.
- Е. Вибухова речовина, вода, кисень.

Питання 57. Що таке легкозаймісті рідини (ЛЗР)?

- А. Рідини, які можуть спалахнути лише при нагріванні вище 100°C.
- В. Рідини, які не горять, але виділяють токсичні пари.
- С. Рідини, що самозаймаються на повітрі.
- Д. Рідини, здатні самостійно горіти після видалення джерела запалювання, температура спалаху яких не перевищує 61°C у закритому тиглі.
- Е. Рідини, які горять лише у чистому кисні.

Питання 58. Як називається сукупність заходів, спрямованих на запобігання пожежам та зменшення їх наслідків?

- А. Виробнича санітарія.
- В. Техніка безпеки.
- С. Екологічний контроль.
- Д. Пожежна безпека.
- Е. Цивільний захист.

Питання 59. Що є найбільш поширеною причиною виникнення пожеж у побуті?

- А. Природні явища (блискавка).
- В. Самозаймання деревини.
- С. Порушення правил експлуатації електрообладнання, несправність електромережі та необережне поводження з вогнем.
- Д. Витік газу з газопроводу.
- Е. Терористичні акти.

Питання 60. Який показник горючої речовини характеризує найнижчу температуру, за якої над поверхнею рідини утворюється концентрація пари, здатна спалахнути від джерела запалювання, але горіння після його видалення припиняється?

- А. Температура самозаймання.
- В. Температура займання.
- С. Теплота згоряння.
- Д. Температура спалаху.
- Е. Температура горіння.

Питання 61. Який найперший і найважливіший крок має зробити людина, виявивши пожежу?

- А. Спробувати загасити вогонь самостійно.
- В. Негайно зібрати цінні речі.

- С.Негайно повідомити про пожежу по телефону 101, вказавши точну адресу та об'єкт загоряння.
- Д. Відкрити всі вікна та двері для провітрювання.
- Е. Почати евакуацію, не повідомляючи нікого.

Питання 62. Яка основна небезпека для життя людини під час пожежі, крім прямого впливу вогню?

- А. Збільшення вологості повітря.
- В. Дія токсичних продуктів горіння (чадний газ) та диму, а також підвищена температура.
- С. Вибух обладнання.
- Д. Руйнування стін.
- Е. Пошкодження зору яскравим світлом.

Питання 63. Чим категорично заборонено гасити електрообладнання, що знаходиться під напругою?

- А. Вуглекислотним вогнегасником.
- В. Порошковим вогнегасником.
- С. Водю або пінним вогнегасником (якщо вони не призначені для електроустановок).
- Д. Піском.
- Е. Азотом.

Питання 64. Який вид вогнегасника найбільш ефективний для гасіння пожеж класу А (горіння твердих горючих матеріалів, таких як деревина, папір, тканина)?

- А. Вуглекислотний вогнегасник.
- В. Порошковий вогнегасник.
- С. Водний або пінний вогнегасник.
- Д. Азотний вогнегасник.
- Е. Хладоновий вогнегасник.

Питання 65. Як слід рухатися при евакуації задимленими коридорами?

- А. Швидко бігти, тримаючи голову високо.
- В. Стояти на місці та кликати на допомогу.
- С. Пригинаючись, нахилиючись або повзучи, оскільки біля підлоги концентрація диму та токсичних газів є найменшою.
- Д. Рухатися строго по центру коридору.
- Е. Використовувати ліфт.

Питання 66. Який максимальний термін встановлено для проведення розслідування нещасного випадку, не пов'язаного з груповим або смертельним?

- А. 3 робочих дні з моменту створення комісії
- В. 5 календарних днів з моменту настання
- С. 10 робочих днів з моменту утворення комісії
- Д. 7 календарних днів з моменту отримання повідомлення
- Е. 15 робочих днів з моменту настання

Питання 67. Який документ оформлюється за результатами розслідування нещасного випадку, що визнаний пов'язаним з виробництвом і підлягає обліку?

- А. Акт за формою П-5
- В. Акт за формою Н-5 (про нещасний випадок, не пов'язаний з виробництвом)
- С. Акт за формою Н-1 (про нещасний випадок)
- Д. Акт про розслідування аварії
- Е. Картка обліку професійного захворювання

Питання 68. Протягом якого часу роботодавець зобов'язаний повідомити відповідні органи та установи (ФСС, Держпраці тощо) про настання нещасного випадку?

- A. Протягом 3 годин з моменту настання події
- B. Протягом 2 годин з моменту отримання інформації про нещасний випадок
- C. Протягом 1 робочого дня з моменту настання
- D. Протягом 12 годин з моменту настання
- E. негайно, але не пізніше, ніж наступного робочого дня

Питання 69. Хто очолює комісію зі спеціального розслідування групового нещасного випадку (з кількістю потерпілих 5 і більше)?

- A. Керівник підприємства (роботодавець)
- B. Представник Фонду соціального страхування
- C. Керівник відповідного територіального органу Держпраці
- D. Представник центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці
- E. Голова профспілкового комітету підприємства

Питання 70. Скільки років роботодавець зобов'язаний зберігати затверджені акти за формою Н-1 разом з матеріалами розслідування?

- A. 5 років
- B. 15 років
- C. 25 років
- D. 45 років
- E. 50 років

Питання 71. Який термін встановлено для проведення спеціального розслідування випадків гострих та хронічних професійних захворювань?

- A. 10 робочих днів з моменту утворення комісії
- B. 15 календарних днів з моменту отримання повідомлення
- C. 20 робочих днів з дня утворення комісії
- D. 30 календарних днів з моменту отримання повідомлення
- E. Не більше 1 місяця

Питання 72. До якої категорії належить аварія, що призвела до травмування однієї особи зі смертельним наслідком?

- A. Нещасний випадок
- B. Технічне пошкодження
- C. Аварія 2-ї категорії
- D. Аварія 1-ї категорії
- E. Надзвичайна ситуація

Питання 73. Який орган встановлює діагноз гострого професійного захворювання?

- A. Лікар здоров'я підприємства
- B. Лікар-терапевт за місцем проживання
- C. Спеціалізований лікувально-профілактичний заклад (профпатологічний центр)
- D. Медико-соціальна експертна комісія (МСЕК)
- E. Керівник підприємства

Питання 74. Що є обов'язком роботодавця у разі виявлення факту приховування нещасного випадку, що стався на його підприємстві?

- A. Скласти новий Акт за формою Н-1 та зареєструвати його заднім числом

- В. Повідомити про це лише Фонд соціального страхування
- С. Звернутися до суду для оскарження факту приховування
- Д. Організувати розслідування та подати повідомлення про нещасний випадок
- Е. Обмежитись усним поясненням представникам Держпраці

Питання 75. Хто очолює комісію з розслідування аварії 2-ї категорії?

- А. Керівник підприємства
- В. Представник територіального органу Держпраці
- С. Представник підприємства, що є головою комісії
- Д. Представник місцевого органу виконавчої влади
- Е. Голова профспілкового комітету

Питання 76. Який із перелічених заходів є типовим організаційним заходом профілактики виробничого травматизму?

- А. Застосування захисних огорожень і блокувальних пристроїв
- В. Встановлення припливно-витяжної вентиляції
- С. Механізація та автоматизація важких і небезпечних робіт
- Д. Проведення інструктажів, навчання та перевірки знань з питань охорони праці
- Е. Використання ізолюючих (захисних) підставок при роботі з електрообладнанням

Питання 77. Що є основним завданням системи управління охороною праці (СУОП) на підприємстві?

- А. Притягнення до відповідальності працівників за порушення трудової дисципліни
- В. Створення сприятливого мікроклімату в колективі
- С. Ведення бухгалтерського обліку витрат на охорону праці
- Д. Забезпечення безпеки, збереження здоров'я та працездатності працівників у процесі роботи
- Е. Оформлення та видача дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки

Питання 78. До якої категорії заходів профілактики травматизму належить сигналізація та блокування небезпечних зон обладнання?

- А. Санітарно-гігієнічні заходи
- В. Економічні заходи
- С. Технічні заходи
- Д. Організаційні заходи
- Е. Лікувально-профілактичні заходи

Питання 79. Яка мінімальна періодичність проведення повторного інструктажу з охорони праці для працівників, зайнятих на роботах з підвищеною небезпекою?

- А. Не рідше одного разу на рік
- В. Не рідше одного разу на 3 місяці
- С. Не рідше одного разу на квартал (3 місяці)
- Д. Не рідше одного разу на півроку
- Е. Не рідше одного разу на місяць

Питання 80. Хто несе безпосередню відповідальність за впровадження технічних заходів безпеки (справність обладнання, захисних засобів) у структурних підрозділах підприємства?

- А. Головний бухгалтер
- В. Юрисконсульт
- С. Керівник підприємства (роботодавець)
- Д. Керівники структурних підрозділів (начальники цехів, дільниць)

Е. Працівники відділу кадрів

Питання 81. Який технічний захід вважається пріоритетним для усунення або зменшення небезпечних та шкідливих виробничих факторів?

- А. Регулярне проведення медичних оглядів
- В. Забезпечення працівників спецодягом та ЗІЗ
- С. Впровадження ефективної системи штрафів за порушення
- Д. Заміна небезпечних технологічних процесів, матеріалів та обладнання на менш небезпечні
- Е. Розробка детальних інструкцій з охорони праці

Питання 82. Що є кінцевою метою проведення атестації робочих місць за умовами праці?

- А. Визначення розміру заробітної плати працівників
- В. Оцінка професійної кваліфікації працівників
- С. Підтвердження права на пільги та компенсації за роботу в несприятливих умовах
- Д. Визначення потреби в навчанні з питань охорони праці
- Е. Оцінка фінансового стану підприємства

Питання 83. Який із наведених факторів є головним у профілактиці травматизму, пов'язаного з людським фактором (помилками працівників)?

- А. Збільшення кількості захисних огорожень
- В. Встановлення жорсткішого графіку роботи
- С. Якісне навчання, інструктажі та контроль за дотриманням трудової і виробничої дисципліни
- Д. Зменшення швидкості роботи обладнання
- Е. Підвищення рівня освітлення на робочих місцях

Питання 84. Що є колективним засобом захисту працівників?

- А. Спецодяг
- В. Захисні окуляри
- С. Респіратор
- Д. Огороджувальні пристрої
- Е. Діелектричні рукавиці

Питання 85. Хто з працівників має право зупинити роботу у разі виникнення ситуації, що створює загрозу його життю чи здоров'ю, або життю чи здоров'ю оточуючих?

- А. Тільки головний інженер
- В. Тільки керівник підприємства
- С. Тільки інспектор Держпраці
- Д. Будь-який працівник
- Е. Тільки голова комісії з охорони праці

Список рекомендованих джерел

Основні:

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с.
2. Вахонєва Т. М. Основи охорони праці в Україні : навч. посіб. Київ : Дакор, 2019. 508 с.
3. Желібо Є. П., Гандзюк М. П., Халімовський М.О. Основи охорони праці : підручник. Київ : Каравела, 2023. 384 с.
4. Зацарний В. В., Зеркалов Д. В., Землянська О. В. Безпека життєдіяльності : навч. посібник. Київ : «Основа». 2015. 326 с.
5. Яремко З. М., Тимошук С. В., Писарєвська С. В., Стельмахович О. Б. Охорона праці : навч. посібник за ред. проф. З. М. Яремка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 430 с.

Додаткові:

1. Зеркалов Д. В. Охорона праці в галузі : навчальний посібник. Київ : Основа, 2011. 551 с.
2. Скобло Ю. С., Соколовська Т. Б., Мазорєнко Д. І., Тіщенко Л. М., Троянов М. М. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2003. 424 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://library.zu.edu.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://nbuv.gov.ua>